

فردیناند ون رایت: (مبارزان جنگی) ۱۸۲۲

درس هنر در سیستم آموزشی^۱

فنلاند

مارال یغمایان

مقدمه

وزارت آموزش و فرهنگ فنلاند بر سیستم آموزشی آن کشور نظارت دارد. اداره ملی آموزش فنلاند (FNBE) برای هدف گذاری و تولید محتوا و روش های آموزش ابتدایی، متوسطه و بزرگسال با وزارت آموزش و فرهنگ همکاری می کند. مراکز آموزش ابتدایی و متوسطه در سطح محلی مدیریت می شوند، که گاهی شامل هیئت مدیره شهرداری ها هم می شود. هیئت ملی آموزش فنلاند، برنامه درسی ملی آموزش ابتدایی را تعیین می کند. چارچوب برنامه درسی در این سطح منعطف است و هر مدرسه برنامه درسی خود را طراحی می کند. با توجه به قانون اساسی کشور، هدف اصلی فنلاند این است که همه شهروندان فرصت های آموزشی برابر داشته باشند. در همین راستا، تحصیل هیچ هزینه ای ندارد و میزان موفقیت دانش آموزان با آزمون گرفتن مشخص نمی شود. معلمان هنر با بررسی و مقایسه کمی و کیفی شیوه های جهانی آموزش هنر می توانند به راهکارهای نوینی در کشور عزیزمان دست یابند.

کلیدواژه ها: فنلاند، سیستم آموزشی، درس هنر

دوره های آموزشی در فنلاند

۱. آموزش خردسالان و مراقبت از آنها (ECEC)^۲، که برای کودکان صفر تا ۶ ساله است.
 ۲. آموزش پیش دبستانی^۳، که در ۶ سالگی شروع می شود و دانش آموزان را برای تحصیلات اجباری آماده می کند. در این مرحله، تأکید بر اجتماعی شدن و بازی است. برای ۷۹ درصد از جمعیت ۶ ساله فنلاندی، آموزش پیش دبستانی داوطلبانه است. ۳. آموزش ابتدایی^۴، که شامل ۹ سال تحصیل برای دانش آموزان ۷ تا ۱۶ ساله است. در ۶ سال اول، آموزش پایه را یک معلم انجام می دهد و متخصصان موضوعی آموزش خود را در ۳ سال آخر این دوره شروع می کنند.

کلیسای تورکو در زمستان

هنر شرایطی را فراهم می‌کند که دانش‌آموزان تجربیات خود و هم‌کلاسی‌هایشان را درک کنند و بدین ترتیب به آن‌ها در رسیدن به خودآگاهی کمک می‌کند

(BEA) برای کودکان و نوجوانان فرصت یادگیری همراه با لذت هنری را فراهم می‌کند. سرانجام، هنر و فرهنگ در رشد اقتصاد خلاق اهمیت دارد و ابزارهای لازم برای شهروند فعال بودن را فراهم می‌آورد.

آموزش پایه‌ای هنر

آموزش پایه‌ای هنر هدف‌گراست و مرحله به مرحله پیش می‌رود. آموزش پایه مهارت خود ابرازی را به کودکان می‌آموزد و در زمینه‌های هنری مختلفی که انتخاب می‌کنند، توانایی‌های لازم برای آموزش‌های شغلی، پلی تکنیک و دانشگاهی را به آن‌ها می‌دهد. آموزش ابتدایی هنر اختیاری و داوطلبانه است و با آموزش ابتدایی اجباری تفاوت دارد. مقام محلی که تحصیلات ابتدایی را در زمینه هنر مدیریت می‌کند، بر اساس تعداد ساکنان، از دولت بودجه دریافت می‌کند. علاوه بر این، متولیان آموزش دولتی و خصوصی بر اساس ساعات تأییدشده تدریس، کمک‌های دولتی دریافت می‌کنند.

تعاریف آموزش هنر و فرهنگ

در فنلاند، وزارت آموزش و فرهنگ به دو بخش آموزشی و فرهنگی تقسیم شده است. بخش فرهنگی، آموزش هنر در خارج از مدارس را پشتیبانی می‌کند و بخش آموزشی، مسئول هنر در مدارس است. آموزش هنر در فنلاند عمدتاً

دانش‌آموزان طی این ۹ سال، با توجه به تعداد واحدهای اختیاری که مایل به گذراندن آن‌ها هستند ممکن است در ۱۹ تا ۳۰ دوره مختلف ثبت نام کنند. ۴. آموزش متوسطه، که برای دانش‌آموزان واجد شرایط در دو سطح عمومی و سطح حرفه‌ای فراهم است. هدف این دوره این است که دانش‌آموزان را برای امتحان پایان دوره (دبیرستان) یا مهارت شغلی آماده کند. این دوره سه‌ساله که برای یادگیری حرفه‌ای دانش‌آموزان طراحی شده، ممکن است ۲ یا ۴ سال طول بکشد. در نهایت، پس از اتمام دوره زمانی و پس از آنکه تمام آنچه لازم است به انجام رسیده، به دانش‌آموز مدرک دبیرستان می‌دهند. ۵. تحصیلات عالی^۶، که در فنلاند رایگان است و شامل یک دانشگاه عمومی (متمرکز بر تحقیقات و آموزش علمی) یا یک دانشگاه کاربردی تر (متمرکز بر علوم کاربردی) می‌شود. ملاک ورود به دانشگاه آزمون و امتحان پایانی دوره دبیرستان است و همه دانش‌آموزان در آن‌ها پذیرفته نمی‌شوند.

هنر و فرهنگ در آموزش فنلاندی

با ۱,۲ میلیون عضو دانش‌آموزی (۲۱,۸ درصد از کل جمعیت)، آموزش هنر در فنلاند بخش قابل توجهی از برنامه درسی را به خود اختصاص داده و شامل موسیقی، هنرهای تجسمی، صنایع دستی، تربیت بدنی^۷ و مهارت‌های خانه‌داری^۸ (هنر و مهارت) است. رقص به‌عنوان زیرمجموعه تربیت بدنی و نمایش هم به‌عنوان زیرمجموعه زبان و ادبیات مادری تدریس می‌شوند

اهمیت آموزش هنر در فنلاند و اهداف

در فنلاند، هنر را برای رشد فردی مهم و ضروری می‌دانند و آن را ضامن سلامت و بهزیستی تلقی می‌کنند. هنر شرایطی را فراهم می‌آورد که دانش‌آموزان تجارب خود و هم‌کلاسی‌هایشان را درک کنند و بدین ترتیب به آن‌ها در رسیدن به خودآگاهی کمک می‌کند. همچنین، نقش مهمی در ارتقاء خلاقیت کودک بازی می‌کند که در همه حوزه‌های موضوعی کاربرد دارد؛ برای مثال، آموزش موسیقی به مهارت‌های زبانی کمک می‌کند. همچنین، اجرای یک ایده یا راه حل خلاقانه به مهارت‌هایی مانند مهارت حل مسئله یاری می‌رساند. علاوه بر این، آموزش پایه‌ای هنر^۹

پیکا هالونین (شستشوی در یخ) ۱۹۰۰

موزه نیوارک

(مدارس دولتی) عبارت‌اند از تربیت‌بدنی، موسیقی، هنرهای تجسمی و صنایع‌دستی. حداقل ساعات درس طی ۹ سال آموزش ابتدایی، ۵۶ درس هفتگی است (یک درس هفتگی به معنای یک دوره آموزشی ۳۸ ساعته، و ۵۶ درس هفتگی به این معناست که تعداد ساعات‌های درس اختصاص داده‌شده به هنر و مهارت افراد در طول ۹ سال تحصیلات ابتدایی ۲،۱۲۸ است). مدارس جامع به ۵۵۰،۰۰۰ دانش‌آموز، هنر و مهارت آموزش می‌دهند که ۲۰۰،۰۰۰ نفر آن‌ها در فعالیت‌های باشگاه‌های زیر نظر مدرسه نیز شرکت می‌کنند. مشارکت در فعالیت‌های باشگاه داوطلبانه و برای دانش‌آموزان رایگان است. بر اساس مقایسه‌ی زمان صرف‌شده در هنرهای ابتدایی در کشورهای OECD، تقریباً ۱۳ درصد از زمان آموزش برای آموزش مفاهیم هنری صرف می‌شود.

۲. آموزش متوسطه و آموزش حرفه‌ای (شغلی)

طبق فرمان حکومتی در مورد اهداف کلی آموزش عالی و تخصیص ساعات‌های درسی، دانش‌آموزان باید ۵ دوره اجباری هنر و مهارت در موسیقی، هنر و تربیت‌بدنی را بگذرانند. از ۴۴۰ دبیرستان در فنلاند، ۱۸ مدرسه وظیفه آموزش هنرهای خاص (مانند تخصص در موسیقی، هنر، موسیقی و هنر و یا موسیقی و رقص) را بر عهده دارند. در مدارس متوسطه، تقریباً ۱۱۵،۰۰۰ دانش‌آموز مشغول به تحصیل موضوعات هنری هستند.

برنامه‌های تحصیلی حرفه‌ای (شغلی) شامل موضوعات اصلی می‌شود که مجموعاً ۱۶ واحد است. مطالعات اصلی اجباری شامل موضوعات هنری و مهارتی مانند هنر و فرهنگ می‌شود. به‌طورکلی، ۵۰،۰۰۰ دانش‌آموز سال اولی این واحدها را می‌گذرانند.

در مجموع، دانش‌آموزان در دوره تحصیلات متوسطه عالی، باید ۳ دوره اجباری (یک دوره معادل ۳۸ ساعت) را در موسیقی و هنرهای تجسمی تکمیل کنند. علاوه بر این، باید حداقل سه دوره اختیاری در هر یک از این موضوعات را انتخاب کنند.

به‌طورکلی، مدارس و دیگر مؤسسات، هنر را به کودکان و دانش‌آموزان آموزش می‌دهند. اهداف و محتواهای اصلی در برنامه‌های اصلی ملی تعیین می‌شود. در این برنامه‌ها ۹ حوزه هنری متفاوت

آموزش شاخه‌های مختلف هنر است. در واقع، آموزش از طریق هنر معمولاً «آموزش جامع» نامیده می‌شود و آموزش هنر به آموزش در سطوح مقدماتی پایین‌تر اطلاق می‌گردد. هنر در فنلاند همواره نقش مهمی در آموزش داشته است.

موضوعات اصلی آموزش پایه‌ای هنر بر موسیقی، هنرهای تجسمی و صنایع‌دستی تمرکز دارند. هر کدام از این موارد نیز هدف متفاوتی دارند که در برنامه درسی ملی (۲۰۰۴) تعریف شده است.

- آموزش موسیقی به دانش‌آموزان در پیدا کردن موسیقی مورد علاقه‌شان و ابراز خود از لحاظ موسیقایی کمک می‌کند.

- هدف آموزش هنرهای تجسمی، حمایت از تفکر بصری و زیبایی‌شناسی دانش‌آموزان و آگاهی اخلاقی آنان است و آن‌ها را قادر به بیان بصری خود می‌کند. نگرش کلیدی و اصلی در سازه‌های هنرهای تجسمی، درک و نشان دادن فرهنگ بصری به‌عنوان هنر، رسانه و محیط در جامعه است.

- هدف آموزش صنایع‌دستی رشد و ارتقاء مهارت‌های دانش‌آموزان در صنایع‌دستی است، بدین ترتیب، عزت‌نفس دانش‌آموزان بر اساس شادی و رضایتی که از کار خود به دست می‌آورند، بالا می‌رود. علاوه بر این، استفاده از مواد مختلف افزایش می‌یابد و دانش‌آموزان از کیفیت مواد و کارهای مختلف آگاه می‌شوند. همچنین، با سنت‌های فرهنگی صنایع‌دستی در فنلاند و دیگر فرهنگ‌ها به‌صورت مقدماتی آشنا پیدا می‌کنند.

آموزش هنر در مدارس فنلاند

۱. آموزش ابتدایی

موضوعات اصلی تدریس شده در مدارس جامع^{۱۰}

بالا: آلبرت ادلف: (باغ لوکزامبورگ، پاریس) ۱۸۸۷
راست: مدرسه هنر یواشکیله، ایلپو وولا

برنامه درسی ملی فنلاند الزامات و احتیاجات حوزه‌های اصلی، شامل موسیقی، هنرهای تجسمی و آموزش صنایع دستی را در برمی‌گیرد

شامل، موسیقی، هنرهای دراماتیک^{۱۱}، رقص، هنرهای نمایشی (سیرک و تئاتر) و هنرهای تجسمی (معماری، هنرهای سمعی-بصری^{۱۲}، هنرهای دیداری^{۱۳} و پیشه‌وری^{۱۴}) مشخص شده‌اند. شورای ملی آموزش فنلاند اهداف و محتوای اصلی هر نوع هنر را به‌دقت انتخاب کرده است. برنامه درسی آموزش ابتدایی هنر به واحدهای پایه و واحدهای پیشرفته تقسیم می‌شود و حاوی واحدهای درسی اصلی، ساختار آموزش و محدوده آموزش است.

ارزیابی

برنامه درسی ملی فنلاند الزامات و احتیاجات حوزه‌های اصلی، شامل موسیقی، هنرهای تجسمی و آموزش صنایع دستی را در برمی‌گیرد.

برای هر یک از این حوزه‌ها مؤلفه‌های مختلفی وجود دارد که باید رعایت شوند؛ برای مثال، در زمینه موسیقی دانش‌آموزان باید تکنیک‌های پایه‌ای برخی از ریتم‌ها و ملودی‌ها یا سازوکار آلات موسیقی را بیاموزند؛ به طوری که قادر باشند به صورت گروهی بنوازند. ارزیابی در حوزه‌های اصلی هنر (موسیقی، هنرهای تجسمی و صنایع دستی) بر مبنای تکالیف عملی و نظری انجام می‌شود. در مجموع، ۱۵۲ نظرسنجی انجام شده نشان می‌دهد که دانش‌آموزان فنلاندی نسبت به آموزش هنر، نگرشی مثبت دارند. آن‌ها فرصت ابراز اندیشه‌های خود را ارزشمند می‌دانند و احساس می‌کنند آموزش هنر بخش مهمی از آموزش آن‌ها بوده است. دانش‌آموزان، معلمان و مدیران، آموزش هنر را منبعی برای ساختن جامعه می‌دانند.

پی‌نوشت‌ها

۱. برگرفته از کنفرانس LKCA (مؤسسه علمی ملی آموزش و پرورش فرهنگی و هنر آماتور، اوترخت)

2. Early Childhood Education and Care
3. Preprimary Education
4. Primary Education
5. Upper Secondary Education
6. Higher Education
7. physical education
8. home economics (arts and skills)
9. Basic education in the arts
10. Comprehensive schools
11. literary arts
12. audiovisual arts
13. visual arts
14. craft